

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM
ENSTİTÜLERİ TALEBE
FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Sedat ŞENERMAN

● YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

Ahmed CENGİZ

BU SAYIDA

SELÂM	İslâm MEDENİYETİ
MÜSBET İLİM ve İSLÂM ...	Prof. Dr. N. ERBAKAN
İMAM - HATİP ÖĞRENCİYE (Şiir)	Mücteba UĞUR
RAMAZAN ve ORUÇ	Hasan ÇELİKKAYA
LEVAKIHU'L - ENVAR	Dr. Ahmed H. KAYALAR
TÜRKLER ve İSLÂM	Filibeli A. HİLMİ
GÖZ ve GÖRMEK	Hâdiye KARAKÜÇÜK
İSRÂ ve MİRAC	Kemal SANDIKÇI
Cami Psikolojisi ve Sosyolojisi Üzerine bir Deneme	Ali Murad DARYAZ
Karaborsacılık Üzerine	Hüsnü DİKEÇLİGİL
Anadolu Fütuhâtında İslâm- laştırma ve Türkleştirme ...	Mehmed ŞEKER
İSLÂM MEDENİYETİ (Şiir)	Halil KARAKÜÇÜK
KAN	Dr. Sevim ASIMGİL
SUALLERE CEVAPLAR ...	Gazi MERT
Devletin İktisadi ve İçtimâî Vazifeleri	Ali Rıza TEMEL
Türk Yazı San'atları Müzesi KARATAY MEDRESESİ ...	İ. Haklı KONYALI Veli ERTAN
Uydurukça Dil İle Millî Tiyat- ro Olmaz	M. Necati SEPETÇİOĞLU
Türkçe Konuşan ve Oynayan Her Tiyatro Millidir	Vasfi Rıza ZOBU
Komünizm Reddiye	Semahaddin CEM
Hıristiyanlıktaki Hurâfeler ...	Ziya KAZICI
HİKMETLİ SÖZLER	İmam ŞAFİİ
HABERLER	İslâm MEDENİYETİ
II. CİLDİN FİHRİSTİ	İslâm MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 8/6
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

TEMSİLCİLERİMİZ

ANKARA : A. Gürbüz AKYÜZ, Gazi M. Kemal Bulvarı
Uz Apartmanı, 7/5-6 - Kızılay / Ankara
İZMİR : T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : İhsan EMCİ
KAYSERİ : T.İ.E.T.F. Mah. İcra K. Bşk. İ. Ethem ELİBOL
KONYA : T.İ.E.T.F. Mah. İcra Kom. Bşk. Hasan TAŞ

TEKNİK KADRO

Umumi Neşriyat Müdürü:
Murat ARSLAN

Ressam :
Gürbüz AZAK

Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl: 2 — Sayı 24
Basıldığı tarih: 10/11/1969

ABONE

İLAN TARİFESİ

Yıllık : 12 sayı, 25 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 12,5 TL.
Öğrencilere: Yıllık 20 TL.
» 6 aylık 10 TL.
Yabancı memleketlere posta
ücreti ilâve edilir.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

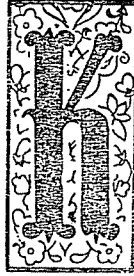
Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk: 2.000 TL.
İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk: 1.000 TL.
Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınamaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

Tıb

KAN

KAN NEDİR?

Kan hücre ara maddesi sıvı olan katılgan bir dokudur. Temiz kanın rengi açık kırmızı; kirli kanın rengi ise koyu kırmızı olup kana bu rengi hemoğlobin taşıyan al yuvarlar verir. İnsan ve hayvan kanlarının birbirlerinden farklı olarak uçucu yağ asitlerinden ileri gelen özel kokuları vardır. Kanın lezzeti plâzmasındaki bazı maddelerden dolayı hafif tuzludur. Koyuluğu suyun dört-altı mislidir. Kan oranı insanlarda umumiyetle vücut ağırlığının on iki ile on üçte biri kadardır.

Plâzma ve kan hücrelerinden müteşekkildir. Kan hücreleri kırmızı kan hücreleri «Eritrositer» beyaz kan hücreleri «Lökosit'ler» ve kanın pıhtılaşmasında önemli rolü olan «Trombositler» olmak üzere üç kısımdır.

1 — Alyuvarlar (Erythrocyte'ler):

Al yuvarlar para şeklinde olup kenarları yuvarlak ve ortalarını her iki taraftan oyuktur. Çekirdekleri olmayan tek oldukları zaman yeşil sarı karışımı renkte hücrelerdir. Zar ve protoplâzmadan ibarettirler. Sağlam bir insanda alyuvarların sayısı bir milimetre küp kanda ortalama 4,5 ile 5 milyondur. Alyuvarlarda bulunan hemoğlobin mürekkep bir pozattır. Alyuvarlar bu hemoğlobin sayesinde yanma olaylarında kullanılacak olan oksijenin solunum organlarından alıp doku ve hücrelere götürürler. Yanma sonunda hâsıl olan karbondioksidi de ak ciğerlere getirirler. Alyuvarlar kemik iliklerinden ve akyuvarlardan hasıl olurlar. Akyuvarlar önce çekirdeklerini kaybederler. Sonra hemoğlobin alarak al yuvarlar haline gelirler. Erimeleri dalak ve karaciğerde olur. Alyuvarlar bazı hastalıklarda eksilme veya artma gösterirler. Böylece lâboratuvarlarda yapılan tetkikler çeşitli hastalıkların teşhisinde yardımcı olur.

2 — Akyuvarlar (Lökosit'ler):

Z arları çok ince olan bu kan hücrelerinin özel bir şekilleri yoktur. Alyuvarlara karşı akyuvarlarda çekirdek vardır. Çekirdekler bazen bir bazen de boğumlu olduğu için çok çekirdekli gibi görünür. Bir milimetre küp kanda sayıları 5.000 ile 7.000 arasındadır. Kan sıvısı içinde yalancı ayaklar çıkararak hareket ederler. Koruyucu unsurlardır. Yalancı ayakları ile vücuda giren mikropları çevirerek onları ortadan kaldırırlar. Akyuvarlar dalakta, karaciğerde, kemik iliğinde, lenf düğümlerinde teşekkül eder.

Dr. Sevim ASIMGİL

3 — Trombositler:

Bazen, değirmi, bazen kabarcık, bazen de bir veya birkaç uzantılı ince, renksiz şekildedirler. Bir milimetre küp kanda 300.000 kadardır. En küçük kan hücreleridir. Pıhtılaşma trombositlerin özel şekilde parçalanmamasına bağlıdır. Kanda bunlardan başka (kan tozu ve hemeğlobin) vardır.

PLÂZMA :

Pıhtılaşmamış kanın sıvı kısmına plâzma denir. Plâzmanın serumdan farkı Fibrinojen ihtiva etmesidir. % 90 ı sudur. Plâzmadaki proteinli maddeler, tuzlar, hormonlar, fermentler, gıda maddeleri, vitaminler, demir, bakır ve kalsiyum bulunur. Vücut beslenmesini sağlar.

KAN GRUPLARI

İnsan serumunda başka insanların alyuvarlarına etki edebilen agglotimiler vardır. Bir insandan hasta bir insana kan verildiğinde bazen verilen kanın hastanın kanındaki alyuvarları birbirlerine yapıştırarak çökerttiği görülür. Buna **aglutimasyon** denir. Aglutimasyon olmuş alyuvarlar solunum için lüzumlu olan oksijeni alıp - verme vazifesini yapamayacaklarından hasta ölür. veya hiç etki etmiyebilir de. Bu duruma göre insanlar dört kan grubuna ayrılmıştır? O, A, B, AB harfleriyle gösterirler. (O) gurubunda bulunanların kan serumları diğer gurupların alyuvarlarına aglutimasyon etmez. Bu özelliklerinden dolayı herkese kan verebilirler. Bunlara genel kan verici denir. (O) gurubu kendi gurubundan başka kimseden kan alamaz. (AB) gurubunda olanlar herkesten kan alabilirler. Bunlara genel kan alıcı adı verilir. (A) ve (B) gurupları ise (O) dan kan alır. (AB) ye kan verirler. (A) gurubu (B) gurubunu, (B) gurubu (A) gurubunu aglutime eder. RH (—) ve RH (+) de dikkat edilerek herkes kendi gurubundan kan alabilir. Bütün insanlar kan guruplarını bilmelidir. Böylelikle acele ve mühim vakalarda kan almak veya kan vermek icap ettiği vakit kan gurubu tayini için vakit kaybedilmemiş olur. Zira kan nakli bazı hallerde Allahımızın lütfu ile hayat kurtarıcı olabilir. Ameliyatlarda, uzun süren kansızlıklarda, organ parçaları nakletmede beslenememe hallerinde umumiyetle kan verme yoluna gidilir. Bugün dezenfeksiyon ve şartların steril olmasına çok dikkat edilerek modern usullerle kan alınır. Kan koldan dirsek bölgesindeki kan damarlarından verilir. Sağlam bir insan normal olarak yarım litre kanı bir defada verebilir. Vücut bunu yarım saatte telâfi eder.

KANSIZLIK :

Baş dönmesi, baş ağrısı, kulak uğuldaması bacaklarda karıncalanma ve göz yorgunluğu ile kendini belli eden kansızlık, kanın kırmızı hücrelerinin azalmasıyla olur. Normal hal de beş milyon olan bu hücreler bir hattâ yarım milyona kadar inerler. Hençok iyi gıda ve temiz hava alamamadan görülen müzmin mikrobik hastalarda, büyük-küçük kanamalarda, doğuştan, habis timürlerde de görülür. Büyük bir kısmının ilâcı iyi gıdadır. Kanayıcı gıdalar az ateş görmüş ızgara etler, dalak, karaciğer, yumurta ve peynir nevindedir. İkinci

derecede de mercimek, ıspanak, kuru meyvalar, B12 vitaminini ihtiva eden bütün gıdalar gelir. Sebeplerden biri olan oksijen azlığı da açık pencere odada yatmak mümkün olduğu kadar, kırk yerlerde bulunmakla telâfi edilmeye çalışılır.

KANAMA :

İki tip kanama vardır. 1 — Dış kanamalar. 2 — İç kanamalar. İç kanamalar daha tehlikelidir. Bir insan kısa zamanda iki litreden fazla kan kaybedecek olursa hayatı tehlikeye girer. Ufak dış kanamalarda kanayan yere beş steril bir gazlı bez veya pamukla kuvvetle bastırılarak tampon yapılacak olursa kanama kesilir. Sür'atli tansiyon düşmesiyle kendini gösteren iç kanamalarda hastayı derhal hastahaneye kaldırmalıdır. Dış kanamalar müslümanların ibadetlerine de tesir edebilir. Fazla olan kan abdesti bozar. Uzun yüzeyinde çıkan kan toplu ine ucukadar olacak olursa abdesti bozamaz.

Sık, sık karşılaşılan ağız içi kanamalarında ise kan abdesti bozar. Uzun yüzeyinde çıkan kan toplu iğne ucu kadar olacak olursa abdesti bozamaz. Kan karışımının hasıl ettiği renkten anlaşılır, kan tükürüğe müsavi ve tükürükten fazla olarak boğaza kaçacak olursa orucu da bozar. Son derece az olup kaçınılması imkânsız durumda içeriye girecek tadı da hissedilmezse bozulmaz.

ÂDET KANAMASI

Dokuz ile on üç yaşları arasında başlayan perodik bir şekilde menekoza kadar devam eden kanamaya **âdet kanaması** denir. Normal âdet günleri 3-10 gün arasındadır. Bunların dışındaki kanamalar organik bir sebepten veya psikosomatik hadiselerden ileri gelen amomallilerdir. Çok az olmakla beraber asgarî ve âzami hudutları aşabilen durumlarda vardır. Bunu en iyi kadın ve doğum hastalıkları hekimleri tayin edebileceklerinden derhal kendilerine müracaat edip hastalıklarını normal mi öğrenmek lâzımdır. Âdet kanı terkip itibarı ile, endometrium döküntüleri eritrositler, lokositler mucuz, epitel hücreleri, bir miktar calcium, iode, arsenik ve toksin maddelerden ibarettir. Ayrıca östrogen hormonu da çoktur. Âdet kanaması karışık bir fizyolojik hadise olup ne suretle husule geldiği tam olarak anlaşılmamıştır. Hemen hemen bütün kadınlar âdet kanaması esnasında az çok rahatsızlık duyarlar. Bu şikâyetlerin bir kısmı umumi metabolizma ve mürovejatif sistemindeki değişmelere bir kısmı da pelvisteki lokal komjestiyona bağlıdır. Hafif teessüriyet hafıza bozukluğu belde ve kasıkta ağrılar yüz hatlarında gökme, göz altlarında morluklar, göğüslerde acılı dolgunluk hissi, bulantı, kabızlık, sık sık idrar etme arzusu gibi haller olur. Bundan başka müslüman kadımların ve müslüman kızları için hayız halinin özel bir yeri vardır. Zira bu devrede namaz kılamaz, oruç tutamaz, Kur'an-ı Kerim'den âyet okuyamazlar. Yalnız duâ maksadı ile ezbere âyet okuyabilir. Camilere giremez ve Kâbe-i Muazzama'yı tavaf edemezler. Kur'an'ı Kerim'e hattâ tercümesine el süremezler. Âdet hali sona erip, abdest aldıktan sonra kılmaları yasaklanmış olan farz namazlarını kaza etmezler. Fakat terkettikleri Ramazanı Şerif oruçlarını kaza ederler.